

РЕШЕНИЕ

№ 2258

гр. София, 18.08.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-A СЪСТАВ, в публично заседание на пети май през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Мариана Георгиева

Членове: Виолета Йовчева
Димитър Ковачев

при участието на секретаря Емилия М. Вукадинова
като разгледа докладваното от Мариана Георгиева Въззивно гражданско дело № 20211100511842 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 – 273 от ГПК.

С решение от 09.06.2021г., постановено по гр.д. № 1737/2021г. по описа на Софийски районен съд, ГО, 162 състав, е отхвърлен предявеният от СВ. ХР. М. срещу “ЕОС М.” ЕООД иск с правно основание чл. 439 от ГПК за недължимост на сумата от 9 591, 26 лв., представляваща 1/3 част от главницата по договор за банков кредит от 12.10.2009 г., на сумата от 1 025, 75 лв., представляваща 1/3 част от възнаградителната лихва за периода 30.11.2010 г. – 20.12.2013 г., ведно със законната лихва от 27.12.2013 г. до окончателното изплащане на главницата, както и на сумата от 212, 34 лв., представляваща 1/3 част от разноските, за които е издаден изпълнителен лист от 30.12.2013 г. по ч.гр.д. № 5572/2013 г. по описа на РС - Враца, за събирането на които суми е образувано изп. дело № 2775/2018 г. по описа на ЧСИ М.Б., с район на действие – СГС.

Срещу решението е подадена въззивна жалба от ищцата СВ. ХР. М., в която са изложени оплаквания за допуснати съществени нарушения на съдопроизводствените правила, довели до необоснованост на формираните от първоинстанционния съд изводи, както и за нарушение на материалния закон.

Конкретно се оспорва истинността на молба от 06.06.2017г., подадена от взыскателя „ЕОС М.“ ЕООД за извършване на проучване на имущественото състояние на Е.Х.И. и на Х.И.М. и за предприемане на съответни изпълнителни действия, без те да са конкретизирани съобразно установеното имущество. Твърди, че такава молба не е съществувала към момента на запознаване с материалите по изпълнителното дело, довели до преценка за изтекла погасителна давност спрямо наследодателя на ищцата Х.М.. Сочи се, че страниците на изпълнителното дело били видимо преномеровани, както и че не била внесена дължимата държавна такса за извършване на исканите изпълнителни действия. Освен това, взыскателят не е изпълнил указанията на съдебния изпълнител да внесе определените такси, поради което изпълнителни действия не били предприети. По тези съображения счита, че давността за вземането не била прекъсната с искането на взыскателя, обективизирано в молбата от 06.06.2017г. Изложени са съображения, че извършването на изпълнителни действия по перемирано дело дори и да се приеме, че не са недопустими, се явяват незаконосъобразни и невалидни и подлежат на отмяна, тъй като към момента на извършването им не е налице висящо изпълнително производство. Жалбоподателката се позовава на мотивите на ТР № 2/2015г. на ОСГТК на ВКС, съобразно които при всички случаи на прекратяване на изпълнителното производство, всички предприети изпълнителни действия се обезсилват по право, с изключение на изрично посочените в чл. 433, ал. 4 от ГПК. В този смисъл счита, че извършването на изпълнителни действия по перемирано дело не може да прекъснат давността за вземането. С оглед изложеното е направено искане за отмяна на обжалваното решение и постановяване на друго, с което предявените иски да се уважат.

В срока по чл. 263, ал. 1 от ГПК насрещната страна “ЕОС М.“ ЕООД е подала отговор на въззивната жалба, с който същата се оспорва по подробно изложени съображения. Направено е искане за потвърждаване на първоинстанционното решение като правилно и обосновано. Изложени са доводи, че по процесното изпълнително производство са извършвани множество изпълнителни действия, прекъсващи давността за вземането, както и че не е налице период от повече от две години, в който да не са предприемани активно изпълнителни действия от страна на взыскателя. Поддържа, че подадената молба от 06.06.2017г. е валидна и е довела до

прекъсване на перемпцията. В условията на евентуалност са развити съображения, че искането за прилагане на изпълнителен способ, направено след перемиране на делото, но преди да изтече давността за вземането, прекъсва погасителната давност. Счита, че необразуването на ново изпълнително дело не вреди на кредитора, нито вреди или ползва длъжника. По тези съображения е направено искане за потвърждаване на обжалваното решение.

Софийският градски съд, като прецени събраните по делото доказателства по свое убеждение и съобразно чл. 12 от ГПК във връзка с наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на въззиваемия, намира за установено следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е допустима, а разгледана по същество е основателна.

Съгласно чл. 269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Предявени са отрицателни установителни иски с правно основание чл. 439 от ГПК за установяване недължимост на парично вземане, предмет на издаден изпълнителен лист въз основа на влязла в сила заповед за изпълнение на парично задължение, по доводи за погасяването му по давност поради непредприемане на действия за принудителното му събиране в продължение на повече от пет години от датата на последното валидно изпълнително действие - от 02.11.2015г.

В исковата молба са изложени твърдения за издаден изпълнителен лист в полза на ответника срещу наследодателя на ищцата по влязла в сила заповед за изпълнение на парично задължение. Ищцата се позовава на изтекла погасителна давност, тъй като образуването за събиране на това вземане изпълнително производство било прекратено по силата на закона още на 03.11.2017г., а кредиторът е бездействал в продължение на повече от пет години от датата на последното валидно изпълнително действие, т.е. считано от 02.11.2015г. до датата на подаване на исковата молба. Поради бездействието на кредитора, който не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на повече от две години, счита, че изпълнителното производство било прекратено по силата на закона още на

03.11.2017г., като без значение е обстоятелството, че съдебният изпълнител не е постановил изричен акт за прекратяване по реда на чл. 433, ал. 1, т. 8 от ГПК. Сочи, че предприетите по прекратеното изпълнително дело действия по налагане на запор върху вземанията на длъжника след посочената дата не са годни да прекъснат погасителната давност.

За да постанови обжалваното решение първоинстанционният съд е приел, че приложима в процесния случай е общата петгодишна давност при съобразяване на обстоятелството, че вземането е установено с влязла в сила заповед за изпълнение на парично задължение. Посочено е, че давностния срок за вземанията срещу наследодателя на ищцата – Х.М., е бил прекъсван многократно в хода на изпълнителното производство с извършването на следните същински действия по принудително изпълнение, респ. действия на вискателя, насочени към удовлетворяване на вземанията му, които са били годни да прекъснат както срока на бездействие по смисъла на чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК, така и погасителната давност. Такива действия са извършени на 02.11.2015г. с конституирането на ответника „ЕОС М.“ ЕООД като вискател по делото; на 06.06.2017г. - с молба на вискателя за проучване на имущественото състояние на длъжниците Е.И. и Х.М. и предприемане на изпълнителни действия; на 02.09.2018г. - с налагането на запор върху вземанията на длъжника М. за пенсия от НОИ, както и в периода 11.10.2018г. – 10.12.2018г. с извършване на ежемесечни удръжки от пенсията му в размер на по 25, 85 лв.; на 28.11.2018г. - с налагането на запор върху вземания на длъжника М. по банкови сметки и на 03.12.2018 г. с извършени преводи по запора от банковата му сметка на сумите от 1 174, 66 лв. и 5 030, 12 лв.; както и на 29.01.2019г. с нова молба на вискателя за предприемане на конкретни изпълнителни действия (запор върху пенсията на длъжника М. и върху негови вземания по банкови сметки в „Райфайзенбанк. (България)“ ЕАД) и на 26.02.2020г. с молба на вискателя за конституиране на законните наследници на починалия длъжник Х.М., а считано от 18.03.2021 г. погасителната давност за вземанията срещу ищцата е спряла да тече със спиране на изпълнителното дело въз основа на издадената по настоящия исков процес обезпечителна заповед.

С оглед фактическите твърдения в исковата молба съдът приема, че исковете имат правното си основание в нормата на чл. 439 от ГПК. Когато

срещу заповедта за изпълнение не е подадено възражение от длъжника, заповедта се стабилизира и макар да не формира сила на пресъдено нещо по спора, възможността за оспорване на фактите и обстоятелствата, относими към ликвидността и изискуемостта на вземането се преклудира, освен ако не са налице специалните хипотези по чл. 424 от ГПК или чл. 439 от ГПК. Поради това длъжникът в заповедното производство може да ползва от исковата защита по чл. 439 от ГПК, като се позовава на настъпили след издаване на заповедта за изпълнение факти.

При предявен отрицателен установителен иск по чл. 439 от ГПК в тежест на ищеца е да докаже, че след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание /заповедното производство/, са настъпили факти /с оглед въведените в исковата молба твърдения – изтекъл давностен срок/, които водят до погасяване на установеното изпълняемо право от ответника. Предвид единственото поддържано във въззивното производство основание за недължимост на сумите ответникът следва да установи настъпването на обстоятелства, обуславящи основание за спиране или прекъсване на погасителната давност по смисъла на чл. 115 и чл. 116 от ЗЗД.

На етапа на въззивното производство между страните по делото не са спорни следните обстоятелства:

От представените изпълнителен лист от 30.12.2013г., препис-извлечение от акт за смърт и удостоверение за наследници се установява, че оспорените вземания представляват главница и лихви по договор за кредит и разноски по заповедно производство, които се претендират от ищцата в качеството ѝ на законен наследник на Х.И.М., починал на 08.01.2019г., въз основа на влязла в сила заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 ГПК. Процесните вземания отразяват действителните задължения на Х.М. в качеството му на солидарен длъжник по договор за банков кредит-овърдрафт от 12.10.2009г., като вземанията на „УНИКРЕДИТ БУЛБАНК“ АД са били прехвърлени на ответника „ЕОС М.“ ЕООД по силата на валиден договор за цесия от 07.09.2015г.

От представения изпълнителен лист от 30.12.2013г. и заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ по чл. 417 от ГПК, издадени по гр.д. № 5572/2013г. по описа на РС – гр. Враца, се

установява, че вземанията, предмет на първоинстанционното решение, представляват непогасена главница и възнаградителна лихва по договор за банков кредит-овърдрафт от 12.10.2009г., сключен между кредитополучателя „А.“ ООД и „УНИКРЕДИТ БУЛБАНК“ АД и съдебни разноси по заповедното производство. Изпълнителният лист е издаден срещу кредитополучателя и солидарните длъжници Е.Х.И. и Х.И.М., които са осъдени да заплатят процесните вземания в условията на пасивна солидарност. Страните по делото не спорят, че тези суми отразяват действително възникнали в тежест на наследодателя на ищцата парични задължения към ответното дружество.

На 10.01.2014г. по молба на кредитора било образувано изпълнително дело № 19/2014г. по описа на ЧСИ М.Н., с район на действие – Окръжен съд Враца, с предмет – принудително събиране на присъдените с издадения по гр.д. № 5572/2013г. по описа на РС – гр. Враца изпълнителен лист. В молбата са направени искания за предприемане на конкретни изпълнителни способности за осребряване на имуществото на длъжниците – запор върху вземания на длъжниците и възбрана, както и за пристъпване на действия за предаване на заложи по реда на ЗОЗ вещи и вземания.

На 11.03.2014г. длъжникът Х.М. е получил лично покана за доброволно изпълнение по посоченото изпълнителното дело. Не се спори относно обстоятелството, че в срока по чл. 414 от ГПК длъжникът не е подал възражение срещу издадената заповед за изпълнение на парично задължение въз основа на документ, поради което и на основание чл. 416 от ГПК следва да се приеме, че заповедта за изпълнение е влязла в сила на 25.03.2014г. От посочената дата се счита, че давността е прекъсната /правилото е, че давността се прекъсва с изтичането на срока за възражение по чл. 414 от ГПК/ и е започнала да тече нова 5-годишна давност за вземанията, установени със сила на пресъдено нещо.

С молба от 02.11.2015г. „ЕОС М.“ ЕООД е поискал на основание чл. 429 от ГПК да бъде конституиран като вискател по изпълнителното производство въз основа на сключен на 07.09.2015г. договор за продажба и прехвърляне на вземания между „УНИКРЕДИТ БУЛБАНК“ АД /в качеството на цедент/ и „ЕОС М.“ ЕООД /в качеството на цесионер/. Представен е договорът от 07.09.2015г., с който банката е прехвърлила на ответника "ЕОС

М.“ ЕООД множество свои парични вземания, включително вземанията по издадените заповед за незабавно изпълнение (към този момент, влязла в сила) и изпълнителния лист срещу наследодателя на ищцата. Цесията е породила действие за длъжника Х.М.. Той е солидарен длъжник /поръчител/, а не основен /главен/ длъжник по вземането за главница, договорна лихва и разноски. Според установената практика на ВКС законът не задължава кредитора да съобщи прехвърлянето на вземането на нов кредитор както на основния /на главния/ длъжник, така и на поръчителя /чл. 99, ал. 3 и ал. 4 от ЗЗД/. Преминаването на личното обезпечение към цесионера, т.е. на акцесорното правоотношение с поръчителя, е законова последица на цесията /чл. 99, ал. 2 от ЗЗД/ - в този смисъл определение № 435 от 31.05.2022г. на ВКС по гр.д. № 3579/2021г. на ВКС, Четвърто ГО. В случая цесията е породила действия за главния длъжник с получаване на съобщение за извършеното прехвърляне на вземането/чл. 99, ал. 4 от ЗЗД/, което обстоятелство не е спорно по делото. Договорът за цесия легитимира ответника "ЕОС М.“ ЕООД като частен правопреемник на банката на правото на принудително изпълнение.

На 21.09.2016г. изпълнителното дело № 19/2014г. по описа на ЧСИ М.Н. е било прекратено по молба на новоконституирания вискател и е било предадено на ЧСИ А.В., с район на действие ОС-Монтана, за продължаване на изпълнителното производство. На 26.09.2016г. е било образувано изпълнително дело № 242/2016г. по описа на ЧСИ А.В., с район на действие ОС – Монтана, с предмет – принудително събиране на присъдените с процесния изпълнителен лист вземания. До посочената дата не са били предприети изпълнителни действия срещу длъжника Х.М.. В периода от 26.01.2016г. до 28.02.2017г. са извършени множество изпълнителни действия от съдебния изпълнител и вискателя (подадени молби от последния за прилагане на конкретни изпълнителни способи, извършване на опис на движими вещи, налагане на възбрана върху недвижим имот), но всички те са били насочени срещу имущество на другите двама длъжници – „А.“ ООД и солидарния длъжник Е.И., поради което са прекъснали давността само за вземанията срещу тези лица, не и срещу наследодателя на ищцата – арг. чл. 125, ал. 1 ЗЗД. На 25.02.2014г. бил наложен заповед върху вземания на длъжника „А.“ ООД; на 26.07.2016г. бил извършен опис на движими вещи, собственост на „А.“ ООД, а на 15.09.2016г. била вписана възбрана на

недвижим имот, собственост на длъжника Е.И..

По изпълнително дело № 242/2016г. по описа на ЧСИ А.В. е подадена на 06.06.2017г. молба от взыскателя, с която е направено искане за извършване на справка в ТД на НАП за длъжниците Е.И. и Х.М. за съществуването на валидни трудови договори, както и за установяване на обстоятелството за декларирано движимо и недвижимо имущество и банкови сметки, и за предприемане на съответните изпълнителни действия с цел обезпечаване на вземането. С разпореждане от 06.06.2017г. съдебният изпълнител е указал на взыскателя задължение за заплащане на такса за извършване на поисканите справки в размер на 16 лева. Указанието е съобщено на 04.07.2017г. чрез електронна поща, но липсват данни същото да е изпълнено. Предвид неплащането на дължимите такси от взыскателя исканите справки не са извършени, съответно – не са предприети изпълнителни действия по делото.

С молба от 05.07.2018г. взыскателят „ЕОС М.“ ЕООД е поискал изпълнително дело № 242/2016г. по описа на ЧСИ А.В. да бъде изпратено за продължаване на изпълнителните действия на ЧСИ М.Б., с район на действие – СГС. Молбата е уважена и на 30.07.2018г. е било образувано изпълнително дело № 2775/2018г. по описа на ЧСИ М.Б., с предмет – принудително събиране на процесните вземания.

Със запорно съобщение от 28.08.2018г., получено от третото задължено лице НОИ – ТД София-град, Дирекция „Пенсии“ на 03.09.2018г., е наложен запор върху пенсията на длъжника Х.М.. В изпълнение на така наложения запор в периода от 01.10.2018г. до 01.01.2019г. третото задължено лице е превеждало по процесното изпълнително производство сума в размер на 25, 85 лева месечно, представляваща удържка от получаваната пенсия, предмет на запор.

Със запорно съобщение от 26.11.2018г., получено от третото задължено лице „П.Б.Б.“ ЕАД на 28.11.2018г., е наложен запор върху вземанията на длъжника Х.М. по банкови сметки, разкрити в посочената банка. По делото са налице данни за частично изпълнен запор с оглед наличността по банковата сметка на длъжника, както следва: на 03.12.2018г. са извършени преводи по запора от банковата му сметка на сумите от 1 174, 66 лв. и 5 030, 12 лв

На 29.01.2019г. вискателят е поискал налагане на запор върху вземанията на длъжника Х.М. по банкови сметки, разкрити в „РАЙФАЙЗЕНБАНК БЪЛГАРИЯ“ ЕАД и върху получаваната от него пенсия за осигурителен стаж и възраст. По делото няма данни така поисканите изпълнителни действия да са били извършени от съдебния изпълнител.

От представеното удостоверение за наследници се установява, че длъжникът Х.М. е починал на 08.01.2019г. и е оставил наследници по закон – Р.К. М. /съпруга/, Е.Х.И. /дъщеря/ и СВ. ХР. М. /дъщеря/. Ищцата С.М. е конституирана по изпълнителното дело в качеството на длъжник на основание настъпилото законово наследствено правоприемство до размер на наследствената квота от 1/3 от претендираните вземания.

Изпълнителното производство, в частта за вземанията срещу длъжника СВ. ХР. М., е спряно с определение от 02.03.2021г., постановено по първоинстанционното исково производство, като обезпечение на предявените искиове.

Анализът на така установеното от фактическа страна налага следните правни изводи:

Разпоредбата на чл. 439 от ГПК предвижда защита на длъжника по исков ред, след като кредиторът е предприел изпълнителни действия въз основа на изпълнителното основание. Законодателят е уредил защитата на длъжника да се основава само на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. По реда на действащия ГПК, в сила от 01.03.2008 г., заповедите за изпълнение се ползват със стабилитет, тъй като влизат в сила, за разлика от несъдебните изпълнителни основания по чл. 237 от ГПК /отм./. По тези съображения, разпоредбата на чл. 439, ал. 2 от ГПК следва да се прилага и за факти, настъпили след влизане в сила на заповедта за изпълнение, когато заповедното производство е приключило, независимо че съдебно дирене не се провежда /определение № 956 от 22.12.2010 г. по ч. т. д. № 886/2010 г. на ВКС, ТК, I ТО/. На новонастъпили факти /след влизане в сила на заповедта за изпълнение, независимо от това, че в заповедното производство съдебно дирене не се провежда/ длъжникът може да се позовава при оспорване на изпълнението по чл. 439 от ГПК – в този смисъл са и решение № 781 от 25.05.2011г. на ВКС по гр.д. № 12/2010г., III ГО и решение № 6/21.01.2016 г.

по т.д. № 1562/2015 г. на ВКС, I ТО.

В случая ищецът – наследник на длъжника в заповедното производство, претендира защита по чл. 439 от ГПК, като се позовава на изтекла погасителна давност за принудително събиране на вземането, удостоверено в издадения в полза на цедента изпълнителен лист. С оглед изложените в молбата фактически твърдения претенцията по чл. 439 от ГПК е допустима – молителят основава иска си на твърдение за факти, настъпили след издаване на заповедта за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК. При наведени твърдения за настъпили след влизане в сила на изпълнителното основание факти, с които се свързва недължимост на претендираното от ответника /твърдение за факти, с които се отрича материалното право на взыскателя/, предявеният иск по чл. 439 от ГПК е допустим, тъй като установяването на тези факти е в състояние да рефлектира върху дължимостта на процесното вземане. Съобразно приетото становище в правната теория и съдебна практика, погасителната давност не води до погасяване на самото вземане, а само на възможността да бъде принудително изпълнено. Вземането продължава да съществува като вземане и длъжникът продължава да го дължи, но възможността да бъде изпълнено е ограничена само до доброволното му изпълнение – чл. 118 от ЗЗД. В този смисъл следва да се разбира и търсената с процесните отрицателни установителни искове съдебна защита – установяване недължимост на вземания поради давност като правен резултат означава установяване, че е погасена възможността за принудителното им изпълнение. В конкретния случай предявените отрицателни установителни искове по чл. 439 от ГПК се основават на твърдението на ищеца, че процесните вземания са погасени по давност към датата на подаване на исковата молба.

В рамките на заповедното производство длъжникът разполага с изчерпателно посочени от закона способности за защита. Тези способности са: възражение срещу заповедта за изпълнение, възможност за жалба срещу заповедта в частта за разноските, жалба срещу разпореждането за незабавното изпълнение, възражение по чл. 423 ГПК, както и иск по чл. 424 ГПК. Това произтича от особения характер на заповедното производство, уредено в глава XXXVII от ГПК. Касае се за специални процесуални норми, установяващи специфични права /съответно задължения/, относими само към

страните по вече иницирано производство по издаване на заповед за изпълнение. Поради характера си тези разпоредби изключват прилагането на общите разпоредби на ГПК, тъй като предвиденият специален ред е по-благоприятен за длъжника и осигурява пълноценна защита на интересите му. Длъжникът е улеснен, защото законът изисква само депозирането на възражение от негова страна /дори без да е необходимо мотивиране на това възражение/, за да бъде заявителят задължен да установява вземането си по исков ред в предвидения в чл. 415, ал. 1 ГПК срок. Пропускането на горепосочените способи за защита води до неблагоприятни за длъжника последици. Разпоредбата на чл. 414 от ГПК определя действията, които длъжникът в заповедното производство трябва да предприеме, за да защити правата си, като последиците от пропускането на тези действия са посочени в чл. 416 от ГПК и чл. 424 от ГПК. От посочените разпоредби следва, че в случаите, когато длъжникът не подаде възражение в срока по чл. 414, ал. 2 от ГПК, заповедта за изпълнение влиза в сила, освен в случаите, когато се намерят новооткрити обстоятелства или нови писмени доказателства от съществено значение за делото, които не са могли да бъдат известни на длъжника до изтичане на срока за подаване на възражение или с които не е могъл да се снабди в същия срок – аргумент от нормата на чл. 424 от ГПК. Вземанията по заповедта за изпълнение могат да бъдат оспорени и по реда на чл. 439 ГПК, но само въз основа на твърдения за факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание, в случая на заповедното производство – факти, настъпили след изтичане на срока за възражение и стабилизиране на заповедта за изпълнение. По изложените съображения се налага извод, че съдът, сезиран с иск по чл. 439, ал. 2 от ГПК е длъжен да извърши преценка кога заповедта за изпълнение на парично задължение е влязла в сила, доколкото това обстоятелство обуславя допустимостта на релевираните доводи за недължимост на оспореното вземане. Тази преценка е самостоятелна, като сезираният съд не е обвързан от преценката на органа по принудително изпълнение относно редовността на връчването на поканата за доброволно изпълнение, ведно с подлежащия на изпълнение акт.

В случая се установи, че поканата за доброволно изпълнение е връчена лично на длъжника Х.М. на 11.03.2014г. По делото не се твърди, нито се установява в срока по чл. 414 от ГПК да е подадено възражение, поради което

се налага извод, че заповедта за изпълнение е влязла в сила на 25.03.2014г. /при съобразяване на действащата към релевантния момент редакция на нормата на чл. 414, ал. 2 от ГПК/

Настоящият съдебен състав счита, че при осъществяването на принудително изпълнение въз основа на влязла в сила заповед за изпълнение, изпълняемото право е облечено в изпълнителна сила, която възниква в момента на изтичане на срока за възражение по чл. 414, ал. 2 ГПК. С влизането в сила на заповедта за изпълнение – чл. 416 ГПК, се получава ефект, аналогичен на силата на пресъдено нещо и длъжникът не може да релевира възраженията си срещу дълга по общия исков ред, извън случаите на чл. 424 ГПК и чл. 439 ГПК, тъй като същите са преклудирани, с което се получава ефект на окончателно разрешен правен спор за съществуване на вземането – арг. и от чл. 371 ГПК, поради което и намира приложение разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД – срокът на новата давност е всякога пет години. Неподаването на възражение в срока по чл. 414, ал. 2 ГПК може да се приравни по правни последици на признание на вземането от длъжника по чл. 116, б. "а" ЗЗД – целта на регламентираното в действащия ГПК заповедно производство е да се установи дали претендираното вземане е спорно, а признанието на дълга може да бъде изразено и с конклюдентни действия, доколкото същите манифестират в достатъчна степен волята на длъжника да потвърди съществуването на конкретен дълг към кредитора – в този смисъл са решение № 100 от 20.06.2011г. на ВКС по т.д. № 194/2010г., II ТО, решение № 131 от 23.06.2016г. на ВКС по гр.д. № 5140/2015г., IV ГО. Аргумент за противното не следва от обстоятелството, че заповедното производство се развива без участието на длъжника. Действително, длъжникът няма възможност да възпрепятства самото издаване на заповедта за изпълнение, доколкото научава за същата едва с връчването ѝ. Въпреки това обаче законодателят е уредил възможност за участие и защита на длъжника в хода на производството – чрез подаване на възражение, като в този смисъл е осигурена гаранция за правата му, което обстоятелство не може да се пренебрегне. Наред с изложеното, в постановеното по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК определение № 214 от 15.05.2018г. на ВКС по ч.гр.д. № 1528/2018г., IV ГО, изрично е посочено, че влязлата в сила заповед за изпълнение формира сила на пресъдено нещо и установява с обвързваща страните сила, че вземането съществува към момента на изтичането на срока за подаване на

възражение. Следователно по действащия ГПК няма основание да се отрече приравняването на влязлата в сила заповед за изпълнение към съдебно решение по смисъла на чл. 117, ал. 2 ЗЗД. В подобен смисъл са и други актове на ВКС – решение № 37 от 24.02.2021г., на ВКС по гр.д. № 1747/2020г., IV ГО; определение № 480 от 27.07.2010г. на ВКС по ч.гр.д. № 221/2010г., IV ГО, определение № 443 от 30.07.2015г. на ВКС по ч.т.д. № 1366/2015г., II ТО, определение № 576 от 16.09.2015г. на ВКС по ч.гр.д. № 4647/2015г., IV ГО, определение № 480 от 19.07.2013г. на ВКС по ч.гр.д. № 2566/2013г., IV ГО. В решение № 3 от 04.02.2022г., постановено по гр.д. № 1722/2021г. по описа на ВКС също е застъпено становище, че нормата на чл. 117, ал. 2 от ЗЗД се прилага, когато вземането е определено по основание и размер с влязло в сила решение, така и когато е определено по основание и размер с влязла в сила заповед за изпълнение. В този смисъл и с оглед нормата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД, считано от влизане в сила на процесната заповед за изпълнение на посочената по-горе дата – 25.03.2014г., по отношение на длъжника /наследодателя на ищцата/ е започнала да тече нова петгодишна давност за всички вземания.

Според разпоредбата на чл. 116, б. „в“ ЗЗД, давността се прекъсва с предприемането на действия за принудително изпълнение на вземането. Съгласно задължителните за съдилищата разяснения, дадени в т. 10 от Тълкувателно решение № 2/2013 год. на ВКС по тълкувателно дело № 2/2013 год., ОСГТК, прекъсва давността предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ /независимо от това дали прилагането му е поискано от вискателя или е предприето по инициатива на частния съдебен изпълнител по възлагане, съгласно чл. 18 ЗЧСИ, като примерно и неизчерпателно са изброени изпълнителните действия, прекъсващи давността, в т.ч. налагане на заповед. Вискателят има задължение със свои действия да поддържа висящността на изпълнителния процес, извършвайки изпълнителни действия, изграждащи посочения от него изпълнителен способ, включително като иска повтаряне на неуспешните изпълнителни действия и прилагането на нови изпълнителни способности. В изпълнителния процес давността не спира, именно защото кредиторът може да избере дали да действа /да иска нови изпълнителни способности, защото все още не е удовлетворен/, или да не действа /да не иска нови изпълнителни способности/. Когато вискателят не поиска извършването на изпълнителни действия в продължение на две години, изпълнителното производство се

прекратява на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК по право, без значение дали и кога съдебният изпълнител ще постанови акт за прекратяване на принудителното изпълнение, тъй като актът има само декларативен, а не конститутивен характер. Поради това новата давност започва да тече не от датата на постановлението за прекратяване на изпълнителното производство, а от датата на предприемането от страна на вискателя на последното по време валидно изпълнително действие.

С посоченото Тълкувателно решение е обявено за изгубило сила Постановление № 3/1980 год. на Пленума на Върховния съд. Според даденото с ППВС № 3/1980 год. тълкуване образуването на изпълнителното производство прекъсва давността, а докато трае изпълнителното производство давност не тече. С т. 10 от горепосоченото Тълкувателно решение е дадено противоположно разрешение като е прието, че в изпълнителното производство давността се прекъсва с всяко действие по принудително изпълнение, като от момента на същото започва да тече нова давност, но давността не спира. С решение № 170 от 17.09.2018 год. на ВКС по гр. дело № 2382/2017 год., IV ГО и решение № 51 от 21.02.2019 год. на ВКС по гр. дело № 2917/2018 год., IV ГО, е прието, че прилагането на даденото с посоченото Тълкувателно решение тълкуване за период преди постановяването му би имало за последица погасяване по давност на дадени вземания, които са били предмет на изпълнителни производства, но по тях не са предприемани действия за период по-голям от този срок. С оглед на това давността ще се счита изтекла със задна дата преди момента на постановяване на тълкувателното решение, но въз основа на даденото с него тълкуване, което би довело и до несъобразяване на действащото към този момент ППВС. Поради това даденото с отмененото тълкувателно ППВС и Тълкувателното решение тълкуване на правната норма следва да намери приложение и след отмяната на същото, когато спорът се отнася до последиците от нормата, които са били реализирани за период преди отмяната на тълкувателния акт, като новото Тълкувателно решение ще се прилага от този момент за в бъдеще. С оглед на това извършената с т. 10 от Тълкувателно решение № 2 от 26.06.2015 год. на ВКС по тълк. дело № 2/2013 год., ОСГТК, отмяна на ППВС № 3 от 18.11.1980 год. поражда действие от датата на обявяването на Тълкувателното решение, като даденото с т. 10 от Тълкувателното решение разрешение се прилага от тази дата и то само по

отношение на висящите към този момент изпълнителни производство, но не и за тези, които са приключили преди това.

По въпросите от кой момент поражда действие отмяната на ППВС №3/18.11.1980г., извършена с т. 10 от ТР № 2/26.06.2015г. по тълкувателно дело № 2/2013г. на ОСГТК на ВКС, и прилага ли се последното за вземания по изпълнително дело, което е образувано преди приемането му, е образувано Тълкувателно дело № 3/2020г. на ОСГТК на ВКС, по което към настоящия момент не е постановено решение. Настоящият съдебен състав споделя разрешението на тези въпроси, дадени в решение № 170 от 17.09.2018г. на ВКС по гр. дело № 2382/2017 год., IV ГО, решение № 252/2020г. по гр.д. № 1609/2019г. на ВКС, Трето ГО, решение № 37/2021г. по гр.д. № 7047/2020г. по описа на ВКС, Четвърто ГО, решение № 51 от 21.02.2019г. на ВКС по гр. дело № 2917/2018 год., IV ГО. По тези съображения се налага извод, че за периода до 26.06.2015г. /към която дата процесното изпълнително дело е било висящо – не е изтекъл срок по-дълъг от две години, в които вискателят да е бездействал/, давност за вземанията не е текла. Следователно новата петгодишна давност за процесните вземания е започнала да тече от 26.06.2015г.

Съгласно чл. 433, ал. 1, т. 8 от ГПК изпълнителното изпълнителното производство се прекратява с постановление, когато вискателят не поиска извършването на изпълнителни действия в продължение на две години. Основанието за прекратяване, предвидено в цитираната норма, предполага бездействие на вискателя по образувано изпълнително дело за период от време, надвишаващ две години. Изтичането на този срок води само до прекратяване на започналото изпълнително производство, но не и до погасяване на материалното право на вискателя. Прекратяването настъпва по силата на закона (вж. ТР № 47/65 г. на ОСГК на ВС и ТР № 2 от 26.06.2015г. по тълк. дело № 282013г., ОСГТК на ВКС), а с постановлението си съдебният изпълнител само констатира настъпилото прекратяване, като издаването му, сега предвидено изрично в разпоредбата на чл. 433, ал. 1 ГПК, е необходимо не само с оглед прогласяване на това прекратяване, а и за да се приложат някои от последиците му (напр. чл. 433, ал. 3 ГПК). В конкретния случай вискателят е поискал извършване на изпълнителни действия по отношение на длъжника Х.М. в молбата за образуване на изпълнителното производство от 10.01.2014г. Изпълнителни действия срещу длъжника М. обаче не са били

предприети до 10.01.2016г., нито в посочения период са искани нови изпълнителни действия. Предвид изложеното се налага извод, че на 10.01.2016г. изпълнителното дело е било прекратено по отношение на посочения длъжник на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 от ГПК. Предприемането на изпълнително действие по отношение на един от солидарните длъжници по изпълнителното дело не е предвидено като основание за неприлагане на срока по чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК по отношение на останалите длъжници. Сроктът за прекратяване на изпълнителното производство по перемпция, като правна последица от бездействието на вискателя, тече поотделно спрямо всеки един от длъжниците, въпреки че всяко изпълнително действие по събиране на дълга от солидарен длъжник се отразява на погасяването му (чл. 123, ал. 1, изр. 1 вр. чл. 141 ЗЗД; вж. и решение по чл. 290 ГПК № № 83 от 11.04.2018 г. по гр. д. № 1667/2017 г., ГК, IV ГО на ВКС). Следователно т.н. "абсолютно действие" при солидарността каквото определени юридически факти поражда за всички солидарни длъжници, допустимо поначало само, когато те са в полза на всички солидарни длъжници (напр. чл. 123, ал. 1, чл. 124, ал. 1, пр. 1 ЗЗД, като давността е обхваната от т. н. относително действие на солидарността – вж. чл. 125 ЗЗД и изричната норма на чл. 148 ЗЗД), е неприложимо към прилагане на правните последици на перемпцията.

Настоящият съдебен състав не споделя доводите на жалбоподателя, че настъпилото по силата на закона прекратяване на изпълнителното производство на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 от ГПК има за последица недопустимост на следващи изпълнителни действия, предприети по прекратеното изпълнително производство. Действително в този случай съдебният изпълнител служебно вдига наложените запори и възбрани /чл. 433, ал. 3 от ГПК/, а всички други предприети изпълнителни действия за принудително събиране на паричното притежание се обезсилват по право с изключение на тези по приключените изпълнителни способности, от които трети лица са придобили права (напр. купувачите от публичната продажба) и на редовността на плащанията, извършени от трети задължени лица. Служебното задължение на съдебния изпълнител и обезсилването на предприетите изпълнителни действия, като законни последици на перемпцията, не се съотнасят към основанието по чл. 116, б. "в" ЗЗД. Фактическият му състав е осъществен. Погасителната давност е прекъсната и не зависи от по-късно настъпилата перемпция /в този смисъл е решение № 3 от 04.02.2022г. по гр.д.

№ 1722/2021г. на ВКС, Четвърто ГО и решение № 37/24.02.2021 г. по гр. д. № 1747/2020 г. на ВКС, Четвърто ГО/. Перемпцията е без правно значение за давността. Общото между двата правни института е, че едни и същи юридически факти могат да имат значение както за перемпцията, така и за давността. Това обаче са различни правни институти с различни правни последици. Изтеклата погасителна давност изключва правото на принудително изпълнение, въпреки че кредиторът се е снабдил с изпълнително основание (пред съдебния изпълнител обаче длъжникът не може да се позове на нея и съдебния изпълнител не може да я зачете, освен при влязло в сила решение за уважаването на иска по чл. 439 ГПК). Перемпцията не изключва правото на принудително изпълнение. Обратно, и след настъпването ѝ правото на принудително изпълнение може да съществува, но въпреки това чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК задължава съдебният изпълнител да я зачете. Без значение за настъпване на правните последици на давността е перемпцията по чл. 433, ал. 1, т. 8 от ГПК, тъй като перемпцията не изключва правото на принудително изпълнение. Извършването на изпълнителни действия по прекратено поради перемпция, но фактически висящо изпълнително дело, се приравнява на искане за образуване на ново изпълнително дело и предприемане на действия по това дело, имащи за последици прекъсване на давността. Когато и да е поискано и предприето това изпълнително действие, съдебният изпълнител е бил длъжен да го осъществи – в рамките на същото изпълнително дело /което фактически е било висящо, макар и прекратено по силата на закона – чл. 433, ал. 1, т. 8 от ГПК/ или в образувано отделно производство. Когато по изпълнителното дело е направено искане за нов способ, след като перемпцията е настъпила, съдебният изпълнител не може да откаже да изпълни искания нов способ – той дължи подчинение на представения и намиращ се все още у него изпълнителен лист. Единствената правна последица от настъпилата вече перемпция е, че съдебният изпълнител следва да образува новото искане в ново – отделно изпълнително дело, тъй като старото е прекратено по право. Новото искане на свой ред прекъсва давността независимо от това дали съдебният изпълнител го е образувал в ново дело, или не е образувал ново дело; във всички случаи той е длъжен да приложи искания изпълнителен способ. Необразуването на ново изпълнително дело с нищо не вреди на кредитора, нито ползва или вреди на длъжника. То може да бъде

квалифицирано като дисциплинарно нарушение на съдебния изпълнител, само доколкото не е събрана дължимата авансова такса за образуване на отделното дело и с това са нарушени канцеларските правила по воденото на изпълнителните дела. Дори изпълнителното дело да е било перемирано, необразуването на новото искане в отделно дело няма значение за прекъсването на давността. Образуването на изпълнително дело не е предприемане на принудително изпълнение, а канцеларско действие, което следва предявяването на изпълнителния лист за изпълнение. В този смисъл е и даденото разрешение по този въпрос в решение № 37/2021г. по гр.д. № 7047/2020г. по описа на ВКС, Четвърто ГО и в решение № 127 от 12.07.2022г. по гр. д. № 2884/2021г. на ВКС, Трето ГО, което се споделя от настоящия съдебен състав.

Настоящият съдебен състав не споделя доводите на жалбоподателя, че молбата на вискателя от 06.06.2017г. е антидатирана, тъй като по делото не са ангажирани доказателства в този смисъл. Същевременно обаче следва да се има предвид, че волеизявлението на вискателя в същата не е годно да породи действието по чл. 116, б. „в“ от ЗЗД, т.е. да прекъсне течението на давността. "Валидно изпълнително действие" в смисъла, разяснен с т. 10 от ТР № 2/26.06.2015г. по тълк. д. № 2/2013 г. ОСГТК на ВКС, което прекъсва погасителната давност за вземането, означава действие за принудително събиране на паричното притезание, предприето от съдебния изпълнител по редовна молба за изпълнение. Редовна е молбата за изпълнение, в която вискателят е посочил изпълнителен способ за осребряване на имуществото на длъжника (чл. 426, ал. 2 ГПК), включително когато първоначалната ѝ нередовност е била поправена в срок, както и молбата при възлагане по чл. 18 ЗЧСИ. За да е редовна молбата е необходимо вискателят да внесе авансово дължимите държавни такси за поисканите изпълнителни действия. В случай, че съдебният изпълнител констатира нередовност на искането, следва да приложи нормата на чл. 129 ГПК по арг. от чл. 426, ал. 3 ГПК и да даде нарочни указания и срок за отстраняването им и тогава да предприеме съответните действия с оглед поведението на вискателя. В конкретния случай органът по принудително изпълнение е дал надлежни указания на вискателя за заплащане на дължимите такси за извършване на поисканите справки, необходими с оглед индивидуализация на конкретните изпълнителни способности на основание чл. 426, ал. 4 от ГПК. Вискателят обаче

не е отстранил констатираните нередовности на сезиращата молба и е налице обективно неоправдано бездействие, поради което следва да понесе негативната последица, изразяваща се в неприлагане на правилото по чл. 116, б. „в“ от ЗЗД.

Налагането на запор или възбрана в изпълнително производство, съгласно т. 1 ТР № 2/2013, ВКС, ОСГТК, съставлява насочване на изпълнението върху отделен имуществен обект на длъжника. То прекъсва давността, тъй като с него започва да се осъществява принудата в изпълнителния процес – длъжникът започва да търпи ограничение в правната си сфера – неговите актове на разпореждане стават непротивопоставими на първоначалния и присъединените кредитори. В конкретния случай започналата да тече нова 5-годишна давност, считано от 26.06.2015г., е била прекъсната с налагането на 03.09.2018г. на запор върху получаваната от длъжника Х.М. пенсия. Следващото действие по принудително изпълнение, годно да прекъсне течение на давността /чл. 116, б. „в“ от ЗЗД/, е предприето на 28.11.2018г., когато е наложен запор върху банкови сметки на наследодателя на ищцата в „П.Б.Б.“ ЕАД. От 28.11.2018г. е започнала да тече нова 5-годишна давност за вземанията. Течението на давността е спряно на 02.03.2021г. със спирането на принудителното изпълнение, постановено от първоинстанционния съд за обезпечение на предявените искове по настоящото дело.

Видно от изложеното изискуемият петгодишен срок по чл. 117, ал. 2 от ЗЗД не е изтекъл по отношение на ищеца за времето от 28.11.2018г. /датата на последното валидно изпълнително действие/ до 02.03.2021г., когато е спряно принудителното изпълнение по отношение на ищеца. Неоснователно длъжникът отрича съществуването на правото на принудително изпълнение, а предявеният отрицателен установителен иск е неоснователен.

Като е достигнал до същите изводи първоинстанционният съд е постановил правилно решение, което следва да бъде потвърдено.

Въззиваемата страна не претендира разноски, поради което такива не следва да се придсждат независимо от изхода на спора.

Така мотивиран Софийският градски съд,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20134998 от 09.06.2021г., постановено по гр.дело № 1737/2021г. по описа на СРС, ГО, 162 състав.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС при условията на чл. 280, ал. 1 ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____